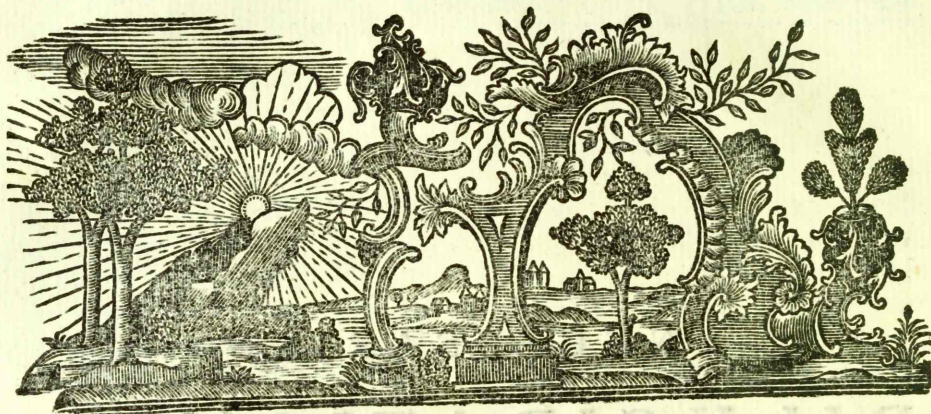


*Tollien, Christoph Anton*

NECESSARIÆ  
DILUCIDATIONES,  
DE STATU PRÆSENTI  
RERUM PUBLICARUM DUCA-  
TUUM CURLANDIÆ.

---

MENSE JANUARIO 1770.



**C**essionem, mediante qua Celsissimo Duci Petro, Regimen horum Ducatum à Celsissimo Patre Ejus, Duce Ernesto Joanne traditum fuit, tot dubia huc usque opponi arbitratum; præcipue affirmari posse opinatum fuit; quod circa Cessionem istam, si valida esse debuisset, casus Successionis Ducis Jacobi pro norma fuisset assumendus, & ejusmodi plura &c. ut eo magis internam veramque hujus negotii Statum, omnium ante oculos exponere opus sit.

Quod primo, negotium illud Successionis & Cessionis in Favorem Ducis Jacobi peractum attinet, illud ita se habet.

Pater Jacobi, Dux Wilhelmus, ob multa contra Supremum atque directum Dominium, citra nexum Feudalem commissa attentata, per Decretum Regis exfeudatus fuit,



fuit, Frater Ejusdem major natu, coregnans Dux Friedericus ob similia commissa simul accusatus, per Decretum regium & à Regia Commissione de Anno 1617 ab omni accusatione absolutus est.

Cum itaque Dux Friedericus circa Feudum quidem conservatus, ast sine prole esset, spemque nullam Descendentium haberet; successiouem ideo in Fratris Sui exfeudati, Wilhelmi Filium, Principem Jacobum transferre omnem navabat operam, quippe qui non amplius mediante persona Patris succedere poterat nullumque jam innatum Jus ad Feudum habebat, juxta claram Jurium feudalium dispositionem.

Vide Stryck. Exam. Jur. Feud. Cap. 23. qu. 46  
& 47. Carpzov. Jurispr. For. Part. III.  
Constit. 27. def. 6.

Jacobus igitur per ordinariam Successionem Feudum adire non potuit, sed unice & solum mediante intercessionem Patru sui, Ordinisque Equestris. Fridericus ergo apud Supremum atque directum Duminium pro Fratris sui Filio, accedente Ordine Equestri intercedere debuit. Provincia quidem Successionis Feudalis asssecurationem quoque optabat, ob varia autem à Duce Wilbelmo post sui exfeudationem adhuc perpetrata attentata periculosa versus Supremum atque directum Feudi Dominum, & propter sæpe interpositam protestationem contra Decreta Regia, & contra Ipsum Ordinem Equestrem, à Successione Filii ejus multa metuebat præjudiciofa. Ordo igitur Equestris in conventu publico anni 1621 non prius intercessionem decrevit, quam usquedum de cautione Jurium Suorum atque prærogativarum ante futuram gubernationis additionem

additionem Jacobi, præstanda, securus redditus fuit. Incepta deinde Ordinis Equestris Intercessio continuata fuit in Conventibus publicis annorum, 1622, 1624 & 1625. Rex tandem Uladislaus, ad intercessionem Ducis Ordinisque Epuestris, Principem Jacobum Successionis capacem declaravit, eumque circa renovationem Investituræ feudalis Ducis Friederici, Vilnæ, die 20. Julii anno 1633. ad contactum vexilli admisit. In Conventu publico anni 1638. die 22. Jan. Dux regnans una cum Ordine Equestri Delegatos suos ad Regem expedivit, ut provectiore magis magisque Ducis ætate, Consensum pro Cessione Regiminis Jacobo facienda expeterent. Statim quoque eodem anno Consensus regius pro Cessione, mediante Responso, d. d. 24. Aprilis ea cum reservatione subsecutus est, ut Jacobus ante Regiminis Susceptionem, prius adhuc solitum præstare deberet homagium. Post hæc die 20. Julii illius anni Conventus publicus celebratus est, in quo prædicta Cessio, accedente Ordine Equestri perficiebatur. Ipsa Cessio illa autem, quia in præfato Responso fundabatur, haud realiter, multo minus plenarie fiebat, sed eventualiter tantum & in casum homagii à Jacobo, Regi adhuc præstandi. Effectus enim supradictæ Cessionis necessario usque ad subsecutam Jacobi Infeudationem suspensus manere debuit, quia approbatio Cessionis per Responsum solummodo data per Diploma Investituræ confirmari debebat priusquam ad effectum perducì potuit.

In Diplomate Investituræ anno 1639. eapropter impertito, Duci Friederico Jus concessum fuit, Regimen plenarie ac realiter cedere posse, hac tamen cum præcautione, ut Jacobus, post cessionem vel decessum Friederici  
in



in possessionem Ducatum per Commissarios Regios intro-  
mitti deberet, quo, prout jam in Laudo publico de anno  
1621. §. I. præcautum fuerat, provinciæ huic propter pe-  
riculosa Ducis Wilhelmi attentata, statim in aditione Re-  
giminis Filii sui necessaria Securitate prospiceretur, &  
Gravamina ad Decisionem regiam remissa, modo compo-  
sitionis abolerentur. Intromissio hæc Jacobi in Feudi pos-  
sessionem statim quoque post Friederici decessum per Com-  
missarios regios expediebatur. Ast unica etiam, ad cir-  
cumstantias quippe illius temporis sese referens, in suo  
genere est, ideoque tam minus jam pro exemplo allegari  
potest, quam illa nunquam adhuc Ducibus Nostris investi-  
tis pro norma fuit.

Aeque minus ea hic valent, quæ circa Renovatio-  
nem Feudi ex Stryckii Examine Juris Feudalis allegantur.

Autor ille inquit in Cap. XVII. quæst. I. & 5.

Renovationem esse necessariam, quoties intuitu Feudi  
Domini directi, vel Vassalli, mutatio, decessu, Feudi  
alienatione vel ratione felonix subsequeretur.

Pariter in Saxonia ad Jus commune iis in casibus  
respicitur, & necessitas renovationis Investituræ feudalis  
in iis etiam solummodo casibus statuitur.

Vid. Carpzov. l. c. Part. II. Constit. 45. Def. 10.  
& 17.

Quod Investituræ Feudalis renovatio etiam, cum  
non ad essentialia, sed ad naturalia solummodo Feudi &  
unice ad Jura Domini directi pertineat, à Supremo Feudi  
Domino expresse vel tacite, tunc etiam si mutatio Domini  
vel Vassalli subsequitur, remitti possit testantur.





suaque Infeudatione homagium & quidem in propria persona præstitit; ita ab eo tempore, alte memoratus Dux, Petrus, non ceu simultanee investitus solum considerandus erat, quippe cui forsan Jus tantum continuum in Feudum vel Jus aliquando succedere posse impertitum sit.

Carpz. Decif. 169.

quo in casu Ille nec homagium pro se corporaliter præstitisset, neque Diploma Investituræ obtinuisset.

Stryck in Appendice Exam. Jur. Feud. pag. 366.  
& Sequent.

fed

cat, quam quod Dux Petrus, simultaneo actu, i. e. uno & eodem actu, cum Domino Patre suo realem Investituram obtinuerit, vel realiter infeudari simuldeberet; qui modus simultaneæ Investituræ etiam in Stryckii Examine Jur. feud. Cap. XII. qu. 43, fundatus est. Hic modus Investituræ simultaneæ, qui hoc in casu tantum locum habebat, qui vero propriam Investituræ simultaneæ ideam haud involvit, ita ut in Stryckii Exam. Jur. feud. Cap. XVII. quæst. 24. reperitur, & tantummodo inter Agnatos & Collaterales applicandus est, Duci Petro impertiebat Condominium utile, absque tamen ejus exercitio, ita ut exercitium usque ad casum Cessionis vel Decessus Domini Patris sui maneret Suspendum. Dux Petrus etiam durante Gubernio Domini Patris sui ne minimum quidem Domini Exercitium sibi arrogavit. Non igitur duos Duces regnantes habuimus; quandoquidem & hoc in Patria Nostra novum quoddam non fuisset, Etenim Diploma Investituræ Anno 1589. à Rege Sigismundo III. ambobus Ducibus Friederico & Wilhelmo datum, utrique Duci non solum commune Dominium concedebat, sed etiam commune Domini Exercitium. Duci enim Wilhelmo id postea pro feloniam imputabatur, ut separatim Regimen pro se solo instituere voluerit.

sed tanquam talis Vafallus, qui ad Feudum illud, Condominium, Jus proprietatis, actualeque possessionem in Feudo isto eventualiter obtinuerat.

Quemadmodum hæc omnia per Diploma Investituræ, per ampliacionem Insigniorum Ducalium, prout illa per Diploma Sigilli determinantur, & tandem per Mandatum Obedientiæ postea statim huc transmissum magis adhuc confirmata sunt. Mandatum enim hocce regium, ad Diploma Investituræ sese refereus, non solum Obedientiam, Celsissimo Duci, Ernesto Joanni, ceu tunc Feudi possessori statim præstandam, sed etiam futuram, Celsissimo Duci, Petro, ceu vigore ejusdem Diplomatis in casum Successionis, per Cessionem (\*\*\*) vel Decessum obvenientis designato Feudi Possessori, præstandam Obedientiam injungit. Si juxta Stryckii Examen Juris Feudalis Capite XII. quæst. 23. respicitur quæ verba Investitura contineat; tunc Investitura jam regnantis Ducis Petri ceu Investitura in diem, & ceu talis Investitura adinvenitur, quam aliquando circa realem Successionem Suam obtinere debeat; absque eo tamen, ut illam anticipando obti-

(\*\*\*) Nihil ad rem facit, quod in Constitutionibus de Anno 1764. Cessionis mentio facta non sit, Respublica enim puoad Subjectum Investituræ principale tantum sese explicat, Vafallum tantummodo infeudandum denominat, quod vero Vafallus iste per Cessionem vel Decessum succedat, accidentia sunt, circa qua Reipublicæ in effectu nullum inferitur damnum, quæ igitur determinare, illa absque præjudicio suo æque ac alia formalia circa id obvenientia Regi ac Senatui suo relinquere potest, Sufficit, per hanc Cessionem solummodo



obtinuerit, annexo Consensu ut memoratus Duc in casum Cessionis Feudi possessionem statim adire posset. Juxta eandem illius Autoris quæstionem, non solum Investitura in diem, in totum valida est, sed juxta quæst. 35 ejusdem Cap. Vassallus in diem investitus, Feudo vacante statim propria autoritate possessionem adire potest. Ex prolatis hisce evidentibus rationibus, neque necessitas petendæ à Celsissimo Duce, Feudi renovationis, statuenda, neque, quin adita ab eodem Feudi Possessio valida sit in dubium vocari potest.

Quodsi nihilominus affirmari vellet. quod ad normam Cessionis Ducis Friederici & Conventus publici de Anno 1638. die 20. Julii, jam etiam ante æque ac ad Cessionem Conventus publicus indici debuisset; tunc id manifesto non respicitur, in quo Cessio hæc ab illa præcipue differt. Jacobus enim quippe cui Cessio ista Anno 1638 fiebat, usque eo nondum adhuc effective investitus

B

modo Reipublicæ nullum alium Vassallum obtrusum esse, illumque modo, quem Ipsa nominavit, Regique suo ad investendum commendavit, illius particeps factum esse. Prout generatim etiam perspicere nequit, quare præfata Constitutio Cessionis mentionem præcipue facere debuisset, cum illa & sine eo à jure feudali concedatur, quippe quod cuivis Vassallo permittit, Feudum Suum cedere, vel juxta obloquentiam Juris feudalis refutare, quæ verba, ut hic in transitu tantum annotandum, ubique in uno eodemque sensu accipiuntur.

Vid. Oberländer Lexic. jurid. pag. m. 599 voc. Refutatio. Vultejus de Feudis, Lib. I. Cap. X, §. 74. Sequ. & §. 77. Stryckii Examen Jur. Feudal. Cap. XIX. quæst. 20.

tus erat, homagiumque nondum præstaverat, sed per Contactum modo vexilli feudalis, Jus personale vel expectationem tantum ad Feudum habebat. Cessio in Conventu publico de Anno 1638 peracta absque effectu, usque post expectandem Infeudationem Jacobi suspensa erat, nullumque aliud habebat fundamentum nisi Responsum, quod autem Jus perfectum ad Cessionem operare non poterat.

Longe alio modo peracta est, Cessio Celsissimo Duci Petro facta. Ille enim post præstitum homagium cum effectu Dominii simultanee investitus est, ideoque jam longe ante Cessionem Jus reale ad Feudum obtinuit, Cessio igitur Celsissimi Ducis Ernesti Joannis nullo Responso inititur, sed publico Diplomate Investituræ. Investituræ autem Ducalcs, tam juxta Jura communia feudalia, vim Legis fundamentalis habent, quam præcipue juxta Formulam Nostram Regiminis, tenore Sphi In quibus Conventibus. &c.

Prætextæ Circulares Litteræ in Districtus transmittendæ, Ordinem Equestrem præsumptive ad approbandum convocare debuissent. Ast idem hoc fuisset, ac si Investituræ Instrumenti valor diminueretur. Usque adhuc enim Ordo Equestris nunquam convocatus fuit, ad dispositionem à Serenissimo Supremo atque directo Dominio per publicum Diploma Investituræ confirmatam & notificatam approbandam.

Dux certe, tale quid suscipiendo dubitationis de autoritate Supremi atque directi dominii reum sese effecisset, Ordoque Equestris juxta supra citatum Sphum Formulæ Regiminis pariter poenas incurrisset, si Jura Ducis, à Se-



à Serenissimo Supremo atque directo Dominio vigore solennis Diplomatis concessa, in Conventu publico dubiis subjicere voluisset. Conventu igitur publico etiam ante Cessionem celebrato, nil minus factum foret, nisi id quod Dux in Fundamento Diplomatis Investituræ jam jam suscepit.

Quodsi ad Assècurationem Ducis Ernesti Joannis in Recessu Conferentiali datam provocari vellet, Eundem nihil in publicis, nisi accedente Ordine Equestri suscepturum fore, tunc naturali modo illa intelliguntur publica, quæ à communi Dispositione Ducis Ordinisque Equestris adhuc dependent, non autem talia publica, quæ absque Nobilitatis præjudicio à Supremo atque directo Dominio jam determinata sunt, quæque ideo Interesse Nobilitatis nullo amplius periculo exponere possunt.

Jam vero Constitutiones Comitiorum Convocationis æque ac Coronationis de Anno 1764 expresse disponunt, quod Celsissimus Dux Ernestus Joannes Ipse, vel in casu fundatorum Legalium, Filius ejusdem major natus, tamquam legitimus Successor, Regi ac Reipublicæ pro Patre Sui æque ac pro Sui Ipsius persona simul homagium præstare, eoque renovationem Jurium Patris Sui æque ac Investituram feudalem pro se ipso obtinere deberet. In fundamento horum Constitutionum, Anno 1764. post præstitum à Duce Petro homagium, cum renovatione Investituræ Patris Ejus, Sui ipsius simul Infeudatio modo solito atque solenni subsecuta est. In præfatis Comitibus Regni, & circa Investituram in fundamento eorundem peractam, Ordo Equestris per Delegatum Suum tunc Varsaviæ ad omnes publice peractas tractationes præsentem Juribus suis invigilari curavit, ac dispositione

Supremi atque directi dominii, Legibus horum Ducatum non contraria, in omnibus tunc, & huc usque contentum sese præbuit. Idem ille Ordo Equestris igitur in illo, eo minus mutationem petere, neve Cessionem contradicere potuisset.

Ad notificationem itaque Conventus publicus tantum ante Cessionem præfigi potuisset. Quod autem hocce, inevitabilis Ducis Ernesti Joannis obligatio fuisset, neque expressa Lex, neque simile exemplum demonstrat. In solo potius Conventu publico pro notificatione, Ordini Equestri nullum reale subfuisset negotium, Ordo Equestris igitur ex isto Conventu publico nil nisi impensas habuisset, & Duce suo, ceu Impensarum autore haud contentus, re infecta rursus discessisset. Econtrario præfatus Dux majori cum prudentia egisse videtur, dum statim post peractam Cessionem, illam Ordini Equestri per litteras Circulares notificavit, eoque Successori Suo viam paravit, Conventum publicum statim ad realia negotia peragenda, nimirum pro abolitione, Gravaminum & homagii receptionem, indicare.

Si ad Summi Numinis voluntatem, Celsissimus Dux Petrus, per decessum Patris succedere debuisset, nullus alius modus locum invenisset, nisi ut Ille simili modo, vacans per decessum Regimen, statim & ante omnia adisset, deinde per Circulares Litteras notificationem, & juxta Laudum publicum de Anno 1692 §. I. Convocationem pro prestando homagio gravaminumque abolitione emanari fecisset. Jam vero casus Cessionis & Decessus pro circumstantiis obvenientibus in effectu plane non differt, dum Similitudo amborum horum casuum uno eodemque fun-



fundamento, Solemni nimirum Investituræ Diplomate innitatur,

Quod autem objectionem attinet, Diploma hocce clandestine obtentum esse; prætextus ille apertam in se continet contradictionem. Collatio enim Feudi majoris, ceu plane publicus & solemnis Actus iupossibilitatem clandestine exportari posse in se habet, quia circa eandem omnia solito ordine & majori cum pompa pertractantur, nihilque in ea attentioni Regis, neque Senatus & Ministerii effugere potest. Æque minus vero Instrumentum super tali Infeudatione datum, clam & obreptitie obtentum dici potest. Quis enim sibi imaginare potest, Instrumentum tanti momenti, à Rege & Senatoribus subsignatum, quodque propositum totius Infeudationis cuique patefacere debet, ac exinde ante expeditionem accuratiori Senatorum examini submittitur, alium habeat tenorem, quam homagium in manus Regis præstitum, & quam totus ille Actus Investituræ cum toto ritu feudali celebratus? æque minus igitur, ac homagium Solennisque Infeudatio Celsissimi Ducis Petri clandestine peracta sit, pari modo nec Diploma Investituræ Ejusdem sub & obreptitie obtentum est.

Quod de cætero Dubium illud spectat, quod de expressione ista in Diplomate Investituræ adhibita, Superioritas territorialis formari voluit. nemo, nisi circa nuda verba subsistere velit, sed verbi cujusdam sensum dissolvit, Superioritatem territorialem Duci Nostro denegabit, quippe quam Curlandiæ Ducatus ceu Feudum majus sive regale, à quovis tempore possidet. Cum tali Feudo semper certa Regalia majora vel præeminentiae conjuncta sunt. Summa Regalium istorum, sæpius per superioritatem territorialem,

(Landes herrliche Hohëit, ) exprimitur. Ita e. g. juxta consuetudines Germaniæ; Feuda regalia sunt, quorum territorio inhæret Superioritas.

Vid. Mosere Jus publicum Germaniæ.

Imo à multis etiam Regalia minora tantum, ceu ad ideam Superioritatis sufficientia assumuntur, prout te eo Pfeffingerus ad Vitriarium, Lib. III. Tit. 15. Membr. 2. legi potest. Absque Dubio igitur Princeps Curlandiæ, qui tanquam Supremus in Ducatibus suis, quamvis ille, juxta Jura tantummodo Feudalia sua, Regalia concessa, tam majora, quam minora exerceat, Superioritatem territorialem habet. Et hoc non solum à propositione expressa in Pactis Nostriis Subjectionis contenta suffulcitur, quippe ubi expresse Superioritates conceduntur, sed simul per eandem probatur, quam minus Superioritas Principum Nostrorum periculosa cuidam explicationi subfit.

Regalia in omnibus, Principum Nostrorum Diplomatum Investituræ à quovis tempore denominata, hæc sunt: Jus cudendæ monetæ, Jurisdictio totalis, salva Nobilium Appellatione, porro Ducalis Dignitas & prærogativæ, quodque his convenienter absque præjudicio Supremi atque directi Domini. à Principe in territorio suo exerceri potest, ut jus aggratiandi, Conventus publicos indicendi, aliaque plura. In modo dictis Regalibus autem idea Superioritatis territorialis jam comprehenditur. Ita, e. g. una cum aliis probatis autoribus, Pfeffingerus ad vitriarium Lib. III. Tit. 15. Membr. 2. inquit. quod Regalia, præcipue majora, idem illud indigent, quod Jus Superioritatis, quodque Jurisdictio totalis cum Superioritate territoriali Synonima sint. Signa Superioritatis territorialis,  
à Stru-



à Struvio in Corpore Juris publici, Cap. 30. §. 3. 7. 41. fufius indicantur. Ceu Signa principalia præcipue determinat, homagium Principi, tanquam Domino territoriali præftandum, Preces publicæ pro Eodem qua Domino territoriali, & Jus principis Conventus provinciales indicendi &c.

Omnia hæc figna, tanquam vetuftiores fatis Principum Noftorum prærogativæ ad hanc ufque diem apparent; ideoque & absque contradictione Superioritatem territorialem determinant, quamvis Noftri Principes propter nexum feudalem quo Regno Poloniæ obligati funt, Superioritatem territorialem in Territorio fuo fubordinate exerceant, i. e. Salvis Juribus Supremi Domini directi.

Valde igitur etratum foret, fi quis Principem, quædam folnmmodo Regalia majora Ipsi conceffa exercentem inculpare vellet, quod Jura fibi arroget Majestatica. Majestas enim immediate & absolute poffidet omnia Regalia Majora & Minora in complexu talia. Prout etiam Stryckius, quoad Regalia Conceffa, Cap. IX. quæft. 23. legimeretur.

Ad majorem convictionem quidam Minifter Polonicus in Difpofitionibus Curlandiæ peritiffimus aliasque celeberrimus adduci poffit, qui jam dudum non folum omnem putativam fumam potestatem Ducis Curlandiæ refutavit, verum etiam folidiffimis argumentis demonftravit, Ducem Curlandiæ qua Vafallum Regni, ideoque Jure Feudi Superioritatem territorialem exercere, cum illa fimul in Feudum concederetur: nifi ex rationibus fuprà jamjam adductis quoad hoc punctum unusquisque fatis convictus effe deberet.

Quem-

Quemadmodum etiam ex tota hujus rei dilucidatione, unusquisque se ipsum satis convincere potest, quod post memoratam valide peractam Cessionem, à Celsissimo Duce Petro nil magis cum fundamento desiderari potuerit, quam ut, juxta præscriptum Laudi publici jam allegati, de Anno 1692. Conventum publicum, pro abolitione existentium fortasse Gravaminum, Reversalium imperitione & pro præstando homagio, indicere debuerit. Cumque alte memoratus Dux iste ad legale hocce præscriptum in hocce negotio sese confirmaverit; nil quoque reliquum est, quam ut Generosus Ordo Equestris, ex sua Parte quoque legali huic præscripto convenienter sese præstet.

In Statu eo, in quo virtus pro norma agendi assumitur, superfluum est demonstrare, quatenus cujusvis Civis liberi innatum hoc sit debitum, rationes examinare veritatisque sese obsequiosum præbere. Et quisnam ex Nobis verba finalia Formulæ Nostræ Regiminis ignorabit, quæ Nobis omnibus tam significanter hæcce inculcant, quæ Nos, ceu bene erga Patriam intentionati Cives, Domino Nostro Supremo atque directo, Duci Nostro, Nobisque ipsis debemus.

